

Bilim dünyasının mucit rektörü

Bilkent Üniversitesi'nin yeni Rektörü Prof. Dr. Abdullah Atalar, bilim dünyasının yakından tanıdığı bir isim. Türkiye'nin ilk kişisel bilgisayarını yapan Atalar, yaptığı çeşitli icat ve keşiflerle bilim dünyasının saygın isimleri arasında yer alıyor.

Bilkent Üniversitesi'nin yeni Rektörü Prof. Dr. Abdullah Atalar, bilim dünyasının yakından tanıdığı bir isim. Türkiye'nin ilk kişisel bilgisayarını yapan Atalar, yaptığı çeşitli icat ve keşiflerle bilim dünyasının saygın isimleri arasında yer alıyor.

1 Mart 2010 tarihinde Ali Doğramacı'nın Bilkent Üniversitesi'ndeki görevini bırakması ile üniversite tarafından yeni rektör adayı olarak gösterilen ve YÖK tarafından bu teklifin 4 Martta kabul edilmesiyse rektörlük görevine başlayan Prof. Dr. Atalar, meslek yaşamıyla ilgili sorulara yanıtladı.

1954 yılında Gaziantep'te dünyaya gelen ve babası inşaat mühendisi, annesi ev hanımı olan Atalar, üç çocuklu ailenin en büyük erkek çocuğu.

Henüz 6 yaşındayken babasının, çocuklarının daha iyi eğitim alması için göç etme kararı ile başkente gelen Atalar'ın kardeşleri de onun gibi mühendis.

Atalar ailesinin tüm fertlerinin göküsü birer başlı hikayesi. Bir kardeşi, ASELSAN'ın üst düzey yöneticilerinden, diğeri ise MRI teknolojileri konusunda dünyanın sayılı bilimadamlarından...

5 YAŞINDA OKUMA ÖĞRENİYOR

Annesinin katkısıyla beş yaşındayken okuma yazma öğrenen ve ilkokula ikinci sınıftan başlayan Atalar, küçük yaşlardan itibaren özellikle icatlarla merakıyla tüm ailenin dikkatlerini üzerine topladı.

Atalar, o yılları şöyle anlatıyor: "O yıllarda bir genç yapabileceği çok bir şeyden çoktu. Her şey çok kısıtlıydı. TV, bilgisayar yoktu; kitap sayısı bile çok kısıtlıydı. Bir kitabı bitirip yeniden okurduk. Öylesine yoğun bilgi hasreti içindeydik. En ufak konular bile ilimizi çekerdik. Orta okulda kimya en yoğun ilgi alanımdı. Evin içinde bazı maddeleri karıştırıp firmada istittikten sonra evin her yanını kokuttuğumu hatırlıyorum. İşte... Onlarla kimya deneyleri yapıyordum. Ortaokul yıllarımda ise sülfirik asit ve kursunu olarak akü yapışımı hatırlıyorum. Oyuncağımız olmadığından oyuncağımızı da kendim yapıyordum. Kartonlardan bir inşaat makinesi ekskavator yaptığını hatırlıyorum. Lisede de elektroniğe merak saldım, kısa dalga radyo vericileri ve alıcıları yaptım."

Bugünkü başarılarında ortaokul ve lise yıllarındaki ten bilgisi öğretmenlerinin yönlendirmesinin büyük katkılarının olduğunu anlatan Atalar, kimyada bilinen tüm elementlerin özelliklerini tek tek ansiklopediden bularak hazırladığı proje ödevindeki pek çok formülün hala zihninde olduğunu aktardı.

Hayatı boyunca hep çok çalıştığına ve büyük küçük demeden kurallara hep uydığına dikkati çeken Atalar, bu özelliğini ise "Hep düzgün bir öğrenci

oldum. Ortaokul sonuna kadar annem 'Saat 9'da yatın' dediğinde, kardeşlerimle o saatte yataydım. Hiçbir zaman 9'u geçerek geçme yatmadım. Ondan sonra da yatılı liseye geldiğimde, kural gereği 10'a 10 kala yatmamız gerektiği ve hep o saatte yataydım" sözleriyle anlattı.

Okula üst sınıftan başlamasıyla ilgili "Aslında benim için çok iyi bir şey olmadı" diyen Atalar, sınıfın en küçüğü olmasının yaşadığı sıkıntıları ise şöyle dile getirdi:

"Hep sınıfın en küçüğü olduğundan, okulun hiç bir spor takımına beni almazlardı. O yıllarda boyum da arkadaşlarımdan kısaydı. Bunun dezavantajları çok yaşadım. Beni maçlarda sadece yedek kaleci yaparlardı. Ama hiçbir zaman da oynatmazlardı."

"LİSEDE BİLİM ADAMI OLACAĞIM BELLİYDİ"

TÜBİTAK'ın bilim adamı yetiştirmek üzere verdiği burslardan lise yıllarından itibaren yararlandığını, o yıllarda bilim adamı olmaya karar verdiğini aktaran Atalar, o yılları şu sözleriyle anlattı:

"1960'li yıllarda Ankara Fen Lisesi'ne girdim. Lise, Türkiye ile Colorado Üniversitesi'nin ortak bir projesiyle kurulmuştu. Bu nedenle Türkiye'de o yıllarda hiç bir okulda olmayan mükemmel bir fen laboratuvarına sahipti. Bizler de 1960'de DNA keşfedileli henüz bir kaç yıl olmuşken, DNA'nın ve RNA'nın yapısıyla ilgili dersler alıyorduk. Ayrıca daha lisedeyken üniversite düzeyinde elektrik ve elektronik dersleri de almaya başlamıştık. Bu dersler beni bilime daha da yaklaştırdı. Üniversiteye başladığımda, bilim adamı olmaya karar vermiştim. Zaten mühendislikle ilgili pek çok konuda da bilgi sahibiydim."

Atalar, Ankara Fen Lisesi'ni 1970'te mezuniyet birincisi olarak tamamladığını ve ÖSS'yi Türkiye beşincisi olarak kazandığını anlatarak, aynı yıl yapılan ODTÜ Giriş Sınavı'nda da birinci olduğunu kaydetti.

ODTÜ Elektrik ve Elektronik Mühendisliği Bölümü'nü tercih ederek, üniversite öğrenimine başladığını aktaran Atalar, "Pek çok alan dersine lise yıllarımdan hakimdi. Bunun avantajıyla, diğer bölümlerden dersler aldım" dedi.

ODTÜ Mühendislik Fakültesi'nin kurucusu Prof. Dr. Mustafa Parlar'ın dersler aldığı yıllarda, hocasının onu sınavlara almadığını anlatan Atalar, bunun nedenini de "Ortalama yükselemem ve arkadaşlarımdan nefretini üzerime çekme ihtimaline karşı sınavlara beni almazdı" sözleriyle açıkladı.

STANFORD TERCİHİ

1974'te ODTÜ Mühendislik Fakültesi'ni birincilikle bitiren Atalar'ın li-

sans üstü üniversite seçimiyle ilgili seçim süreci de ilginç ayrıntılarıyla dolu.

Atalar, ABD'deki Stanford Üniversitesi'ni seçimiyle ilgili anısını şöyle anlattı:

"Yüksek lisans ve doktora eğitimi almak üzere ABD'ye gitmek üzere elektrik mühendisliği alanındaki üniversitelerin sıralamalarına baktım. Başvuru ücreti üniversite başına 20 dolar olduğundan yalnız Stanford, MIT ve CalTech üniversitelerini belirlemiştim. Bu miktar, o yıllarda çok paraydı. Üç üniversiteden de burslu olarak teklif aldım. Seçim yapmak için ODTÜ'nün kütüphanesine gittim ve üniversitelerin kataloglarını inceledim. Stanford Üniversitesi'nin kataloguna çok beğendim. Ve orayı seçtim. Hata da yapmadığımı düşünüyorum."

Atalar, Stanford Üniversitesi'nde dönemin ilk sinavında yaşadığı duyguları da şöyle anlattı:

"Üniversitede dünyanın her bölgesinden seçilmiş öğrenciler vardı. Biraz endişelendim. Stanford'da ilk dersin ilk sinavında en yüksek notu almıştım ve o zaman rahatladım. Üç ay sonra girdiğim doktora yeterlilik sinavında da birinci oldum. Bu başarılar Türkiye'de iyi bir eğitim aldığımı gösteriyordu. Eğitimde erken başladığımdan doktora da 24 yaşında tamamlamıştım."

Atalar, doktoranın ardından ABD'de bir firmada iki yıl çalıştığını, 1980'de 26 yaşında Türkiye'ye döndüğünü ve aynı yıl ODTÜ'de öğretim üyeliğine başladığını belirtti.

TÜRKİYE'NİN İLK KİŞİSEL BİLGİSAYARINI YAPTI

1980'de Türkiye'de ilk kez kişisel bilgisayarını yaptığını belirten Atalar, şöyle devam etti:

"1976 yılında ABD'de Intel'den aldığım 1 kilobaytlık hafıza ile mikro işlemcileri kullanarak kişisel bilgisayarımı kendim yapmıştım. Daha sonra Türkiye'ye geldiğimde 56KB hafızalı CPM işletim sistemi ile çalışan bilgisayarımı yaptım. ASELSAN'ın ilk mikrobilgisayar projesini de bu bilgisayarda yaptık. ODTÜ'deki ilk mikro işlemci dersini de 1980'de vermeye başladım."

ALMAN FİRMAYA MİKROSKOP YAPTI

Almanya'daki mikroskop teknolojisine adını duyan bir firma için doktora tez konusu olan "akustik mikroskop" geliştiren Atalar, şöyle konuştu:

"Almanya'da yaptığım akustik mikroskop, yüksek frekanstaki seslerle görüntü alabilen bir sisteme dayanıyordu ve benim doktora tezimdi. Alman firması Leica bunu hayata geçirmek istedi. Ben de bir yılın sonunda orada ilk prototipi yaptım. Firma üretime geçti, patentler alındı. Daha sonra bu prototipi, Münih'teki Alman Bilim Müzesi'ne kondu. Bu proje ile 1984'te Almanya'da inovasyon ödülü almıştık. Bu icadım hala üretimde. Japonya'da, Tayland'da fabrikalarda kullanıldığını biliyorum. Patentin süresi bitince bu icat, bilim dünyasına mal oldu."

"HOCABEY, BENİ SINAVDAN GEÇİRDİ"

Almanya'dan Türkiye'ye döndükten sonra Bilkent Üniversitesi'nin kuruluş hazırlıklarına başladığını ve Prof. Dr. İhsan Doğramacı'nın onu üniversiteye davet ettiğini belirten Atalar, Doğramacı'yla yaşadığı anısını da şöyle aktardı:

"Hocabey, elektrik ve elektronik bölümünün kurucu başkanı olmama istedi. Elinde CV'mi tutuyordu. Bana elektronik ile ilgili bir şey sormadı ama Almanca ile ilgili siki bir sınavdan geçirdi. Ardından da fakülteyi kurmak için çalışmalara başladık. Hoca Bey, kuracağımız üniversite ile ilgili yapacaklarımızı anlatırken, Türkiye'nin o günkü şartlarında pek yapılabilecek gibi gözükmedi bana. Aslında Hoca Bey bugünkü Bilkent'i anlatıyordu. Ben de onun anlattıklarının doğruluğuna inan-

dığım için, 'benim de bir katkım olur' diye onun projesine katıldım. Bugün bakıyorum ki Hoca o gün söylediklerini fazlasıyla yaptı."

TÜBİTAK Bilim Ödülü sahibi Atalar, TÜBA üyesi seçildi. TÜBİTAK Bilim Kurulu'nda 2004'den itibaren Bilim Kurulu üyeliği, TÜBİTAK Uzay ve TÜBİTAK ULAKBİM'in Yönetim Kurulu Başkanlığı yapan Atalar, 2007'de de dünyanın en büyük uluslararası meslek kuruluşu olan IEEE tarafından fellow ünvanı ile ödüllendirildi.

Uluslararası alanda 75 makalesi ve 2 bine yakın atfı bulunan Atalar, başarılarını "Meraklı olmak ve yaptığı işi sevmek, başkanı beraberinde getirir diye düşünüyorum. Zeka ise karşık bir konu" sözleriyle değerlendirdi. Evlü ve üç çocuğu bulunan Atalar'ın büyük oğlu Bilkent Üniversitesi İşletme Bölümü'nde, diğeri lisede okuyor en küçük çocuğu ise ilkokul 4. sınıf öğrencisi.